

Ticaret mukavelesi veya (modüs vivendi) aktetmiyen devletler ülkesinden Türkiyeye yapılacak ithalâta dair 1/8 numaralı kanun lâiyhası ve İktisat, Hariciye ve Bütçe Encümenleri mazbataları

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Müdürlüğü

Şube: 1

Sayı: 6/971

2 - IV - 1931

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Ticaret mukavelesi veya modüs vivendi akdetmiyen devletler ülkesinden Türkiyeye yapılacak ithalâta memnuiyetler veya tahdit ve yahut takyitler tatbiki salâhiyetinin hükûmete verilmesi hakkında İktisat Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 25/III/1931 tarihli iqtimamda Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifasına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim.

Başvekil
İsmet

Esbabı mucibe

Türkiye Cümhuriyeti, ithalât ve ihracatını muayyen bir usule bağlamak ve böylece millî ticaretin inkişafını temin eylemek, ticaret muvazenesini memleket iktisadiyatına rahne verecek teadülsüzlüklerden vikaye etmek maksadile bir çok eenebi devletler ile ticaret muahedeleri akdetmiş veya bu mukavelelerin akti müzakeresine girişerek neticeye intizaren «Modüs Vivendi» ler yapmış olduğu halde, bazı eenebi devletler hükûmetlerinin böyle bir mukavele veya muvakkat itilâfname imzasından, vuku bulan müteaddit teşebbüs ve tekliflere rağmen, imtina eylemekte devam ettikleri meşhut olmaktadır. Bu gibi hükûmetler kendi ülkelerinden Türkiyeye vaki ithalâtın umumî tarifemize tabi tutulmasında dahi kendi iktisadî menfaatleri için kâfi derecede kuvveti haiz bir tesir görmedikleri cihetle bizimle her hangi bir tarzda bir itilâf akti lüzumunu hissetmemektedirler. Bu sebeple millî iktisadiyatımızın zarardan vikâyesi için, tatbikına kat'î zaruret hissedildiği zaman vazolunmak üzere, böyle devletler ülkesinden Türkiyeye vaki ithalâtı menetmeğe yahut tahdit veya takyit eylemeğe matuf tedbirler ittihazı salâhiyetinin Hükûmete itası memleket menfaati icabatında görülmüştür.

İktisat Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

İktisat Encümeni

Karar No. 2

Esas No. 1/8

25 - V - 1931

Yüksek Reisliğe

Ticaret mukavelenamesi veya modüs vivendi aktetmiyen Devletler ülkesinden Türkiyeye yapılacak ithalâta memnuiyetler veya tahdit ve yahut takyitler konması salâhiyetinin Hükûmete veril-

mesi hakkında Başvekâletten gelip encümenimize havale edilen kanun lâiyhası İktisat Vekili Beyin huzurile tetkik ve müzakere olundu.

Türkiye iktisadî münasebette bulunduğu devletlerin ekserisile ticaret mukavelesi veya modüs vivendi aktettiği halde bazı devletlerle hiç bir mukavele aktedilemiş ve bu devletler zaman zaman Türkiye emtiasının ithale karşı ağır resimler koymakta ve bu suretle Türkiye ihracatını müşkilâta maruz bırakmaktadır. Buna mukabil ticaret mukaveleleri aktetmiyen devletlerin ithalâtına karşı yapabileceğimiz ancak âzamî tarifinin tatbikından ibarettir. Mukavele aktetmiyen devletlerin ise bizim ihracatımıza karşı koydukları resim bazan rusumu mania derecesinde ağır olduğu anlaşıldığından memleketimizin ticareti hariciyesini tanzim ve seyrini dikkatle takip edebilmek için kanunda talep edilen salâhiyetin hükûmete veril-mesini encümenimiz muvafık görmüştür. Ancak bu salâhiyetin anı tatbiki halinde alâkadar ticaretimizin evvelden haberdar olmaması yüzünden gayri melhuz bir takım zararlara düşer olması endişesi görüldüğünden bu mahzuru bertaraf etmek üzere kanuna bir fıkra ilâvesine lüzum görülerek heyeti umumiyesi bu kayıtle kabul ve Heyeti Umumiye-ye arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe takdim edildi.

Reis	M. M.	Kâtip	Âza	Âza	Âza
M. Rahmi	İsmail	İzzet Ulvi	Aksaray	Maraş	
			Yaşar	Nuri	Şükrü
Âza	Âza	Âza	Âza		
Edirne			Denizli		
Faik	Fuat	Tahsin	E. Aslan		

Hariciye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Hariciye Encümeni

Karar No: 8

Esas No: 1/8

18- VII - 1931

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cümhuriyetile ticaret mukavelesi veyamodüs Vivendi akdetmemiş devletler ülkelerinden Türkiyeye yapılacak ithalâta memnuiyetler, tahditler veya tazyitler koyabilmesi salâhiyetinin hükûmete verilmesi hakkında tanzim edilen kanun lâiyhası esbabı mucibesi ve İktisat Encümeninin mazbatasile birlikte encümenimizde tetkik olundu:

Filhakika Türkiye ile ticaret mukavelesi veya modüs, Vivendi akdetmemiş olan devletler hakkında, ticarî vaziyetimizin icabına göre tatbik olunmak üzere, Hükûmete talep ettiği salâhiyetin verilmesi encümenimizce de lâzım ve İktisat Encümenimizin bu salâhiyetin tatbikından evvel alâkadar Hükûmete haber verilmesi hakkında kanun lâiyhasına ihtiyatî kaydolarak bir müddet ilâvesi de muvafık görülmüş ve kanun lâiyhası ilâveli şekilde kabul olunarak Heyeti Celilenin tasdikına arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe takdim kılınmıştır.

Hariciye En. Reisi	Âza	Âza	Âza	Âza
Saffet Ziya	Falih Rifki	İ. Süreyya	Yakup Kadri	Hasan Cemil

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe Encümeni

M. No. 76

Esas No. 1/8

20- VII - 1931

Yüksek Reisliğe

Türkiye Sümhuriyetile ticaret mukavelesi veya modüs vivendi akdetmemiş olan devletler muvafi-

datı hakkında memnuiyet, tahdit veya takyitler konulabilmesi salâhiyetinin Hükûmete verilmesi hakkında olup encümenimize havale buyrulan kanun lâyihası ve bu bapta İktisat ve Hariciye Encümenleri esbabı mucibe mazbataları İktisat ve Hariciye Vekili Beyler hazır buldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

Encümenimiz İktisat Encümeninin kanun lâyihası hakkındaki esbabı mucibesini varit görerek bu encümenin noktai nazarına umumiyetle iltihak etmekle beraber birinci maddenin sonuna ilâve olunan fıkrayı hem İktisat Encümeninin mülâhazalarını tatmin etmek hem de işi daha şümüllü bir noktai nazardan mülâhaza ederek muhtelif icaplara cevap vermek üzere bu fıkrayı, kabulünü arz ve teklif eylediğimiz şekilde tadil eylemiştir.

Umumî heyetin tasvibine arz olunur.

Reis	Reis V.	M. M.	Kâtip				
Gümüşane	İstanbul	Konya	Tokat	Afyon Karahisar	Aksaray	Çorum	Elâziz
<i>H. Fehmi</i>	<i>Ali Rana</i>	<i>K. Zaim</i>	<i>Süreyya</i>	<i>Ali</i>	<i>A. Süreyya</i>	<i>Mustafa</i>	<i>H. Tahsin</i>
Erzurum	İsparta	Konya	Kırklar eli	Kırklareli	Sivas		
<i>Aziz</i>	<i>Mükerrem</i>	<i>H. Hüsnü</i>	<i>M. Nahit</i>	<i>Şevket</i>	<i>M. Remzi</i>		
Yozgat	Kayseri						
<i>S. Sırrı</i>	<i>A. Hilmi</i>						

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Ticaret mukavelesi veya «modüs vivendi» aktetmiyen devletler ülkesinden Türkiyeye yapılacak ithalâta memnûiyetler veya tahdit ve yahut takyitler tatbikına dair kanun lâyhası

MADDE 1 — Türkiye Cümhuriyeti ile ticaret mukavelesi aktetmiş olan veya böyle bir mukavele akdi için müzakerelere başlanması yolunda Türkiye Cümhuriyeti Hükûmeti tarafından vaki teklif ve teşebbüsleri neticesiz bırakan yahut ticaret mukavelesinin aktine intizaren modüs vivendi yapmaktan imtina eden ecebi devletler ülkesinden Türkiye Cümhuriyeti ülkesine yapılacak ithalâtı tamamen veya kısmen menetmeğe veya bu ithalâtın tahdidine ve yahut önceden Türk Hükûmetinin müsaadesini istihsal suretile kayıt altında icrası usulünün ihdasına İera Vekilleri Heyeti salâhiyettardır.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun icrasına İera Vekilleri Heyeti memurdur.

25 - III - 1931

Bş. V. Ad. V. M. M. V.
İsmet Yusuf Kemal Zekâi

Da. V. Ha. V. Ma. V.
Ş. Kaya Dr. Tefrik Rüşti M. Abdülhalik

Mf. V. Na. V. İk. V.
Esat Hilmi Mustafa Şeref

S. İ. M. V.
Dr. Refik

İKTISAT ENCÜMENİNİN TADİLİ

Ticaret mukavelesi veya Modüs vivendi aktetmiyen Devletler ülkesinden Türkiyeye yapılacak ithalâta memnûiyetler veya tahdit veyahut takyitler tatbikine dair kanun lâyhası

MADDE 1 — Türkiye Cümhuriyeti ile ticaret mukavelesi aktetmemiş olan veya böyle bir mukavele akdi için müzakerelere başlanması yolunda Türkiye Cümhuriyeti Hükûmeti tarafından vaki teklif ve teşebbüsleri neticesiz bırakan yahut ticaret mukavelesinin aktine intizaren « Modüs Vivendi » yapmaktan imtina eden ecebi devletler ülkesinden Türkiye Cümhuriyeti ülkesine yapılacak ithalâtı tamamen veya kısmen menetmeğe veya bu ithalâtın tahdidine veyahut önceden Türk Hükûmetinin müsaadesini istihsal suretile kayıt altında icrası usulünün ihdasına İera Vekilleri Heyeti salâhiyettardır. Hükûmet bu salâhiyetini tatbikinden iki ay evvel ilân eder.

MADDE 2 — Aynen

MADDE 3 — Aynen

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Ticaret mukavelesi veya modüs vivendi aktetmiyen Devletler ülkesinden Türkiyeye yapılacak ithalâta memnuiyetler veya tahdit veyahut takyitler tatbikine dair kanun lâyihası

MADDE 1 — Türkiye Cümhuriyeti ile ticaret mukavelesi aktetmemiş olan veya böyle bir mukavele akti için müzakerelere başlanması yolunda Türkiye Cümhuriyeti Hükûmeti tarafından vaki teklif ve teşebbüsleri neticesiz bırakan yahut ticaret mukavelesinin aktine intizaren (Modüs Vivendi yapmaktan imtina eden ecnebi devletler ülkesinden Türkiye Cümhuriyeti ülkesine yapılacak ithalâtı tamamen veya kısmen menetmeğe veya bu ithalâtın tahdidine veyahut önceden Türk Hükûmetinin müsaadesini istihsal suretile kayıt altında icrası usulünün ihdasına İcra Vekilleri Heyeti salâhiyettardır.

Hükûmetin her hangi bir memleket muvazirâtı hakkında bu salâhiyeti kullanarak ittihaz edeceği karar icaba göre tayin ve ilân edeceği bir müddetin mürurundan sonra tatbik olunur.

MADDE 2 — Hükûmet, memleket iktisadiyatını korumak için icabında bazı eşyanın ithalini ruhsat usulüne tabi kılmağa veya tahdide veyahut büsbütün menetmeğe salâhiyetlidir.

MADDE 3 — Bu kanun neşri tarihinden meriyete girer.

MADDE 4 — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.